

รายงานประจำปี ๒๕๖๐

ANNUAL REPORT ๒๐๑๗

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA INLAND FISHERIES RESEARCH
AND DEVELOPMENT CENTER

กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด

INLAND FISHERIES RESEARCH AND DEVELOPMENT DIVISION

กรมประมง

DEPARTMENT OF FISHERIES

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

บันทึกจากผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา

รายงานประจำปีฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ได้รับมอบหมายจากกรมประมง ตลอดจนเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานในพื้นที่ต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของกรมประมง ส่วนราชการต่าง ๆ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ที่ต้องการศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งผลการปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงไปได้ดีด้วยความมีจิตสำนึก รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ความร่วมมือร่วมใจ ความเสียสละของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกท่านและได้รับการสนับสนุน จากผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานประจำปี ๒๕๖๐ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ และผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้สนใจทั่วไป

(นางแสงอรุณ เนืองสิทธิ์)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา	๑
แผนที่จังหวัดนครราชสีมา	๒
ประวัติศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา	๙
แผนที่ทางเข้าสู่ศูนย์ฯ	๑๐
แผนผังศูนย์ฯ	๑๑
รายนามผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีฯ / ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	๑๔
อัตรากำลังข้าราชการ/ลูกจ้างประจำ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างชั่วคราว/จ้างเหมาบริการ	๑๕
สรุปผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๐	
- งานธุรการ	๑๘
- งานการเงินและบัญชี	๑๘
- กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ	๒๐
- กิจกรรมประเมินสถานภาพทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำจืด	๒๑
- กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง	๒๕
- โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๖
- งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ	๒๙
- งานบริการทางด้านวิชาการและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓๐
ภาคผนวก	

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดนครราชสีมา เป็นเมืองโบราณเมืองหนึ่งในราชอาณาจักรไทย แต่เดิมตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอสูงเนิน ห่างจากตัวเมืองปัจจุบัน ประมาณ ๓๑ กิโลเมตร เรียกว่า “เมืองโคราชะปุระ” หรือ โคราช กับเมืองเสมา ซึ่งทั้ง ๒ เมือง เคยเจริญรุ่งเรืองในสมัยขอม แต่ในปัจจุบันเป็นเมืองร้างตั้งอยู่ริมเขื่อนลำตะคอง

สมัยอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. ๒๑๙๙- ๒๒๓๑) โปรดให้สร้างเมืองโดยเอาเมืองเสมา กับ เมืองโคราชะปุระ มาผูกเป็นนามเมืองใหม่ เรียกว่า “เมืองนครราชสีมา” แต่คนทั่วไปเรียกว่า “เมืองโคราช”

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ โปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็นเมืองชั้นเอก ผู้สำเร็จราชการเมืองมัยศเป็นเจ้าพระยา เจ้าพระยานครราชสีมาคนแรกชื่อ ปิ่น ณ ราชสีมา และในรัชกาลนี้เมืองนครราชสีมาได้นำช้างเผือก ๒ เชือก ขึ้นน้อมเกล้าถวายด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๖๙ ในรัชกาลที่ ๓ เจ้าอนุวงศ์ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ ก่อการกบฏยกกองทัพมาตีเมืองนครราชสีมา และกวาดต้อนพลเมืองไปเป็นเชลย คุณหญิงโม (ภรรยาพระสุริยเดวพิเศษฤทธิ์ทศทิศชัยปลัดเมืองนครราชสีมา) ผู้รักษาเมืองสร้างทำกลวกรงและประจบเอาใจทหารลาว เมื่อถูกกวาดต้อนมาถึงทุ่งสัมฤทธิ์ ในเขตอำเภอพิมาย ก็หยุดพักกลางทาง พอได้โอกาสคุณหญิงโมก็จัดกองทัพโจมตีกองทัพเวียงจันทน์แตกพ่ายไป วีรกรรมที่คุณหญิงโมได้ประกอบขึ้นนี้ รัชกาลที่ ๓ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาคุณหญิงโม ดำรงฐานันดรศักดิ์เป็น “ท้าวสุรนารี” ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมหัวเมืองในเขตที่ราบสูงให้เมืองนครราชสีมาเป็นที่ว่าการมณฑลลาวกลาง ในปี พ.ศ. ๒๔๓๔

ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บนที่ราบสูงโคราช ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๔-๑๖ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๑-๑๐๓ องศาตะวันออก ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ ๒๕๕ กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ ๒๖๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๒๐,๔๙๓.๙๖๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๒,๘๐๘,๗๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๒ ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดลพบุรี

“เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน”

แผนที่จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางระหว่าง ๑๕๐-๓๐๐ เมตร มีเทือกเขาใหญ่และเทือกเขาพนมดงรักทางด้านใต้และตะวันตก ส่วนบริเวณตอนล่างค่อนข้างลาดไปทางเหนือ และตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม

ลักษณะภูมิอากาศ และอุตุณิยวิทยา

ในปี ๒๕๖๐ (๑ มกราคม ๒๕๖๐ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ จังหวัดนครราชสีมา มีอุณหภูมิเฉลี่ย ๒๗.๖๙ องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิสูงสุด ๓๙.๖ องศาเซลเซียส (วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐) อุณหภูมิต่ำสุด ๑๒.๘ องศาเซลเซียส (วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐) และมีปริมาณน้ำฝนทั้งปีวัดได้ ๑,๘๒๐.๕๐ มิลลิเมตร (ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดนครราชสีมา)

การปกครองและการบริหาร

จังหวัดนครราชสีมาแบ่งการปกครองเป็น ๓๒ อำเภอ ๒๘๙ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๓๓๔ แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๔ แห่ง เทศบาลตำบล ๘๕ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๒๔๓ แห่ง จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๑๕ เขตเลือกตั้ง ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

โครงสร้างประชากร

จังหวัดนครราชสีมามีประชากรมากเป็นอันดับ ๒ ของประเทศ และเป็นอันดับ ๑ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีประชากรทั้งสิ้น ๒,๖๓๙,๒๒๖ คน (ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ตามระบบสถิติ นายทะเบียน กระทรวงมหาดไทย) แบ่งเป็นชาย ๑,๓๐๑,๒๔๙ คน หญิง ๑,๓๓๗,๙๗๗ คน อำเภอเมืองนครราชสีมา เป็นอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด

การเกษตร

จังหวัดนครราชสีมามีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ ๘,๙๓๑,๐๓๒ ไร่ ที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าว ๔,๑๖๕,๖๖๒ ไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ ๓,๖๐๐,๙๙๓ ไร่ พื้นที่ปลูกพืชอื่น ๆ ๑,๑๖๔,๓๗๗ ไร่

การปศุสัตว์

จังหวัดนครราชสีมามีเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑๔๖,๗๗๓ ครัวเรือน (ข้อมูลปี ๒๕๖๐) มีการเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ โคเนื้อ ๖๕,๐๐๐ ตัว โคเนื้อ ๕๗๐,๐๐๐ ตัว กระบือ ๖๖,๐๐๐ ตัว ไก่ ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัว เป็ด ๑,๕๐๐,๐๐๐ ตัว สุกร ๓๘๐,๐๐๐ ตัว

การประมง

จังหวัดนครราชสีมามีเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์น้ำ ๒๒,๙๖๙ ราย (ข้อมูลปี ๒๕๖๐) พื้นที่บ่อเลี้ยงประมาณ ๔๕,๗๕๒.๙๔ ไร่ มีศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเป็นหน่วยผลิตพันธุ์ปลา จำนวน ๑ แห่ง สามารถผลิตพันธุ์ปลาได้ประมาณ ๑๘,๑๒๙,๕๐๐ ตัว/ปี และมีฟาร์มเพาะพันธุ์ปลาของเอกชน จำนวน ๑๔ ราย พื้นที่ประมาณ ๑๒๘.๗๕ ไร่ ผลิตพันธุ์ปลาได้ จำนวน ๒๑.๒๙ ล้านตัว ซึ่งพันธุ์ปลาที่สำคัญ ได้แก่ ปลาดุก ปลานิล ปลาตะเพียน ปลาเยือกเทศ ปลาจิ้ง ปลานวลจันทร์เทศ ปลาจระเข้ค้ำจืด ปลาสร้อย ปลาแรด และปลากด นอกจากนี้ยังมีผู้เลี้ยงจระเข้ ๓๖ ราย จำนวนจระเข้ ๕๙,๗๒๙ ตัว

สภาพลุ่มน้ำและการพัฒนาลุ่มน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมา มี ๙ ลุ่มน้ำ โดยมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒๐,๙๐๕ ตารางกิโลเมตร อำเภอที่ได้รับน้ำจากลุ่มน้ำ ได้แก่ อำเภอชุมพวง อำเภอพิมาย อำเภอห้วยแถลง อำเภอจักราช อำเภอโนนสูง อำเภอเมือง อำเภอเสิงสาง อำเภอครบุรี อำเภอโชคชัย อำเภอปักธงชัย อำเภอสูงเนิน อำเภอปากช่อง อำเภอขามทะเลสอ อำเภอสีคิ้ว อำเภอโนนไทย อำเภอประทาย อำเภอโนนแดง อำเภอบัวใหญ่ อำเภอขามสะแกแสง อำเภอดง อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอหนองบุญมาก รวม ๒๓ อำเภอ มีรายละเอียดลุ่มน้ำต่าง ๆ ดังนี้

ลุ่มน้ำมูล ต้นกำเนิดเกิดจากเขาวง และเขาละมั่ง ของเทือกเขาสันกำแพงในเขต อำเภอปักธงชัย ไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านท้องที่อำเภอปักธงชัย อำเภอจักราช วกลงทางตะวันออกเฉียงเหนือผ่านอำเภอโนนสูง อำเภอพิมาย อำเภอชุมพวง ลำน้ำสายหลักคือ แม่น้ำมูล มีน้ำไหลตลอดปีและค่อนข้างมากในฤดูฝน ประชากรตามริมฝั่งลุ่มน้ำมูล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ นอกจากนี้ลุ่มน้ำมูลยังมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่คือ โครงการเขื่อนพิมาย สร้างกั้นลำน้ำที่อำเภอพิมาย รวมทั้งฝายหินทิ้ง และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อนำน้ำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

ลุ่มน้ำลำมาศตอนปลาย มีลำน้ำสายหลักคือ ลำมาศ ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในอำเภอเสิงสางคือ ลุ่มน้ำมาศตอนต้น ไหลผ่านอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วไหลเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาเป็น ลุ่มน้ำลำมาศตอนปลาย โดยไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตอนเหนือของอำเภอชุมพวง ประชากรส่วนใหญ่ตามริมฝั่งลำน้ำ ประกอบอาชีพทำนา และทำไร่เป็นส่วนใหญ่ มีน้ำไหลตลอดปี แต่ฤดูแล้งจะมีปริมาณน้ำน้อยจนไม่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้

ลุ่มน้ำลำมาศตอนต้น มีลำน้ำสายหลักคือ ลำมาศ ซึ่งเกิดจากลำห้วยเพี้ยก ลำห้วยโตน และห้วยอื่น ๆ ไหลมารวมกันแล้วไหลเข้าสู่อำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน เขตพื้นที่อำเภอครบุรี และอำเภอเสิงสาง น้ำไหลลงสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็วในฤดูฝน ทำให้ดินตูดชันน้ำได้น้อย เกิดการชะล้างหน้าดินสูง ทำให้ลำน้ำตื้นเขินเร็วและไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ มีโครงการชลประทานเขื่อนลำปลายมาศอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ แต่ประชากรส่วนใหญ่ที่ได้รับประโยชน์อยู่ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็กอีกหลายแห่ง

ลุ่มน้ำลำจักราช มีลำน้ำสายหลักคือ ลำจักราช ซึ่งเกิดจากห้วยสาระเพ็ชร และห้วยจักราช ในอำเภอหนองบุญมาก แล้วไหลสู่แม่น้ำมูลในอำเภอพิมาย มีน้ำไหลเฉพาะช่วงฤดูฝน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ ลำห้วยตอนต้นมีความลาดชันมาก ราษฎรสร้างฝายเป็นช่วง ๆ ค่อนข้างมาก บริเวณลุ่มน้ำมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก

ลุ่มน้ำลำมูลบน - ลำพระเพลิง มีลำน้ำสายหลักคือ ลำพระเพลิง ลำมูลบน ลำแซะ และลำน้ำมูล มีความยาวประมาณ ๒๒๔ กิโลเมตร ซึ่งไหลไปบรรจบกับลำตะคองที่อำเภอจักราช ประชากรตามลุ่มน้ำส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอปักธงชัย และอำเภอครบุรี มีปริมาณน้ำค่อนข้างมากและไหลตลอดปี ลุ่มน้ำนี้มีเขื่อนขนาดใหญ่ ๓ แห่ง คือ เขื่อนลำมูลบน เขื่อนลำแซะ และเขื่อนลำพระเพลิงนอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กอีกหลายแห่ง

ลุ่มน้ำลำตะคอง ต้นกำเนิดเกิดจากเทือกเขาสันกำแพงในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลำน้ำสายหลักคือ ลำตะคอง มีความยาวประมาณ ๑๗๕ กิโลเมตร ไหลขึ้นไปทางเหนือผ่านอำเภอปากช่อง และวกไปทางตะวันออกผ่านอำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอเมือง ไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติประชากรตามบริเวณลุ่มน้ำส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ และปลูกไม้ผล นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสัตว์ด้วย

ลุ่มน้ำลำเชียงไกร ต้นกำเนิดเกิดจากภูเขาในเขตอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ มีลำน้ำสายหลัก คือ ลำเชียงไกร มีความยาวประมาณ ๑๔๕ กิโลเมตร ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในอำเภอด่านขุนทดและไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่อำเภอโนนสูง มีน้ำตลอดปีและค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็ก ฝายน้ำล้นและบ่อบาดาลอีกหลายแห่ง ประชากรส่วนใหญ่ตามลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์

ลุ่มน้ำลำสะเทต ต้นน้ำอยู่ที่ห้วยปราสาทในเขตอำเภอกง มีลำน้ำสายหลักคือ ลำสะเทต มีความยาวประมาณ ๓๕ กิโลเมตร มีต้นน้ำอยู่ที่อำเภอขามสะแกแสง และอำเภอกง มีปริมาณน้ำตลอดปีและค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน และมีฝายน้ำล้นขนาดกลาง ขนาดเล็กกั้นลำน้ำอีกหลายแห่ง ประชากรส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ปลูกไม้ผล และเลี้ยงสัตว์

ลุ่มน้ำชี มีลำน้ำสายหลักคือ ลุ่มน้ำชี มีความยาวประมาณ ๓๘ กิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปี และมีปริมาณน้ำค่อนข้างมากในฤดูฝน โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากแม่น้ำชีของการพลังงานแห่งชาติ ในพื้นที่อำเภอกำแพงแสนนาง และแหล่งน้ำขนาดเล็กอีกหลายแห่ง ประชากรส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนา

ตารางแสดงพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่สำคัญในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

ลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่ลุ่มน้ำ		อำเภอในเขตลุ่มน้ำ
	ตร.กม.	ไร่	
๑. ลำน้ำมูลตอนบน	๒,๕๒๑	๑,๕๗๕,๖๒๕	ครบุรี โชคชัย เมือง เฉลิมพระเกียรติ
๒. ลำพระเพลิง	๒,๓๑๐	๑,๔๔๓,๗๕๐	ปากช่อง วังน้ำเขียว ปักธงชัย โชคชัย
๓. ลำตะคอง	๓,๙๐๕	๒,๔๔๐,๖๒๕	ปากช่อง สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ เมือง
๔. ลำเชียงไกร	๓,๗๕๒	๒,๓๔๕,๐๐๐	ด่านขุนทด สีคิ้ว เทพารักษ์ โนนไทย พระทองคำ เมือง โนนสูง ขามสะแกแสง
๕. ลำน้ำชี	๖๘๐	๔๒๕,๐๐๐	กำแพงแสนนาง บ้านเหลื่อม คง
๖. ลำสะเทต	๒,๔๕๗	๑,๕๓๕,๖๒๕	บัวใหญ่ บัวลาย สีดา คง โนนแดง ประทาย พินาย ขามสะแกแสง โนนสูง เมืองยาง
๗. ลำน้ำมูลตอนล่าง	๑,๕๖๕	๙๗๘,๑๒๕	โนนสูง เฉลิมพระเกียรติ จักราช พินาย ชุมพวง ลำทะเมนชัย เมืองยาง
๘. ลำจักราช	๑,๓๘๘	๘๖๗,๕๐๐	เลิงสาง หนองบุญมาก จักราช เฉลิมพระเกียรติ พินาย
๙. ลำปลายมาศ	๑,๙๑๕	๑,๑๙๖,๘๗๕	ครบุรี เลิงสาง ห้วยแถลง ชุมพวง
รวม	๒๐,๔๙๓	๑๒,๘๐๘,๑๒๕	

แหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่

ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ๕ แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำลำตะคอง, อ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง, อ่างเก็บน้ำมูลบน, อ่างเก็บน้ำลำแจะ, อ่างเก็บน้ำลำปลายมาศ และเขื่อนระบายน้ำทุ่งสัมฤทธิ์ โดยมีความจุ ๙๙๒.๖๙ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน ๕๘๘,๙๘๕ ไร่

ตารางแสดงโครงการชลประทานขนาดใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

อ่างเก็บน้ำ	ที่ตั้ง		ความจุ (ล้าน ม. ^๓)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
	ตำบล	อำเภอ		
๑. ลำตะคอง เขายายเที่ยง (กฟผ.)	ลาดบัวขาว	สีคิ้ว	๓๑๔.๔๙	๑๖๔,๑๘๖
	คลองไผ่		๑๐.๓๐	-
๒. ลำพระเพลิง ลำสำลาย	ตะขบ	ปักธงชัย	๑๑๐.๐๐	๖๗,๗๖๐
			๓๙.๘๐	๑๗,๒๐๐
๓. มูลบน ลำแจะ	จระเข้หิน	ครบุรี	๑๔๑.๐๐	๔๕,๑๓๖
	โคกกระชาย		๒๗๕.๐๐	๑๑๓,๗๕๐
๔. ลำปลายมาศ ห้วยเตย	โนนสมบูรณ์	เสิงสาง	๙๘.๐๐	๒๔,๐๒๒
	สระตะเคียน		๔.๑๐	๔,๐๐๐
๕. ขรน.ทุ่งสัมฤทธิ์	ในเมือง	พิมาย	ทด-ระบายน้ำ	๑๕๒,๙๓๑
รวม			๙๙๒.๖๙	๕๘๘,๙๘๕

ที่มา : โครงการชลประทานนครราชสีมา

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน ได้แก่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี วัดศาลาลอย วัดป่าสระวัน ปราสาทหินพนมวัน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมหาวิรุวงศ์ อำเภอเมือง ประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย เมืองโบราณ อำเภอสูงเนิน วัดพระธาตุ อำเภอปักธงชัย ปราสาทหินนางรำ อำเภอประทาย วัดบ้านไร่ อำเภอด่านขุนทด แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง ภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ วัดเขาจันทร์งาม อำเภอสีคิ้ว

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

วัดศาลาลอย

ปราสาทหินพิมาย

วัดบ้านไร่

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม ได้แก่ ผ้าไหม อำเภอบักรังชัย หมู่บ้าน
ด้านเกวียน อำเภอโชคชัย

แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง เขื่อนมูลบน
อำเภอครบุรี ไทรงามเขื่อนพิมาย อำเภอพิมาย อุทยานแห่งชาติทับลาน อำเภอวังน้ำเขียว เขื่อนลำพระเพลิง
อำเภอบักรังชัย ซากปลาตึกดำบรรพ์ “แอคติโนทรีเจียน” อำเภอวังน้ำเขียว อุทยานไม้กลายเป็นหิน อำเภอ
เมืองนครราชสีมา ซากช้างตึกดำบรรพ์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ไทรงาม

อุทยานแห่งชาติทับลาน

พิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหิน

ประวัติศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา เดิมคือสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมา ก่อสร้างเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ที่บริเวณหนองจะบก ในเขตเทศบาลนครราชสีมา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ ๓๐-๓-๖๑ ไร่ โดยมีอาณาเขตด้านหน้าติดกับถนนมูขมมนตรี ด้านหลังติดกับ สถานีรถไฟจังหวัดนครราชสีมา ด้านทิศตะวันตกและทิศตะวันออกติดเขตชุมชน

เนื่องจากสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมา (หนองจะบก) มีพื้นที่น้อยทำให้ไม่สามารถผลิตพันธุ์ปลาได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งยังตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนกลางใจเมืองจึงไม่สามารถขยายพื้นที่เพิ่มได้อีก กรมประมงจึงขออนุมัติงบประมาณก่อสร้างสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมา (อ่างเก็บน้ำห้วยบ้านยาง) เป็นสถานีฯ แห่งที่ ๒ ตั้งอยู่ที่บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยบ้านยาง หมู่ที่ ๕ ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัด นครราชสีมา มีเนื้อที่ ๑๐๐-๑-๕๒ ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านเรือนราษฎร หมู่ ๕ หมู่บ้านอ่างห้วยยาง
ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อ่างเก็บน้ำห้วยบ้านยาง
- ทิศตะวันออกและทิศใต้ ติดต่อกับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมา (อ่างเก็บน้ำห้วยบ้านยาง) เริ่มก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และเปิดดำเนินการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ โดยจัดสรรอัตรากำลัง บางส่วนจากสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมา (หนองจะบก) มาปฏิบัติงานในระยะแรกจนกระทั่งในเดือน มกราคม ๒๕๔๔ จึงได้ขยายพัสดุครุภัณฑ์และโยกย้ายอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ทั้งหมด มาปฏิบัติงานที่สถานี ประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมา (อ่างเก็บน้ำห้วยบ้านยาง) เพียงแห่งเดียวพร้อมทั้งได้ดำเนินการรื้อถอนอาคาร สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ของสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมา (หนองจะบก) ในส่วนที่จะมอบให้เทศบาลนคร นครราชสีมาออก ก่อนมอบพื้นที่ดังกล่าวให้ทางเทศบาลเข้าไปดำเนินการปรับปรุงเพื่อจัดสร้าง “สวนภูมิรักษ์” ต่อไป จังหวัดนครราชสีมาโดยเทศบาลนครนครราชสีมา ร่วมกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ได้แจ้งความประสงค์ ขอใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งของสถานีฯ เพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นสวนสาธารณะของเมือง ตามโครงการจัดสร้าง “สวนภูมิรักษ์” ทูลเกล้าถวายเป็นราชสักการะแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิม พระชนมพรรษา ๖ รอบ ซึ่งกรมประมงพิจารณาแล้วไม่ขัดข้องยินดีให้เทศบาลใช้พื้นที่บางส่วนของสถานีฯ ในการจัดสร้างสวนภูมิรักษ์ โดยกันพื้นที่ส่วนหนึ่งประมาณ ๙-๓-๙๘ ไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด ๓๐-๓-๖๑ ไร่ ไว้เป็น สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา

ต่อมาในเดือนธันวาคม ๒๕๔๕ สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมาจึงได้ปรับฐานะเป็น ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ขึ้นกับสำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง ตาม กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และตามกฎกระทรวงแบ่ง ส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ “ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด นครราชสีมา” สังกัดศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๔ (อุบลราชธานี) กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด

ภาพถ่ายทางอากาศศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕

ปัจจุบันศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ประกอบด้วยสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ดังนี้

๑. อาคารที่ทำการ ขนาด ๒๕๐ ตารางเมตร	จำนวน	๑	หลัง
๒. เสาธงสูง ๑๕ เมตร	จำนวน	๑	เสา
๓. บ้านพักข้าราชการระดับ ๗ - ๘	จำนวน	๑	หลัง
๔. บ้านพักข้าราชการระดับ ๕ - ๖	จำนวน	๒	หลัง
๕. บ้านพักข้าราชการระดับ ๓ - ๔	จำนวน	๒	หลัง
๖. บ้านพักข้าราชการระดับ ๑ - ๒ (แฝด ๒ ครอบครัว)	จำนวน	๑	หลัง
๗. บ้านพักคนงาน ๖ ครอบครัว	จำนวน	๓	หลัง
๘. โรงผลิตและเก็บอาหาร	จำนวน	๒	หลัง
๙. โรงสูบน้ำ ขนาด ๖ ตารางเมตร	จำนวน	๕	หลัง
๑๐. โรงเก็บพัสดุ ขนาด ๑๕๖ ตารางเมตร	จำนวน	๑	หลัง
๑๑. โรงเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ขนาด ๒๐ ตารางเมตร	จำนวน	๑	หลัง
๑๒. โรงเก็บรถยนต์ ขนาด ๙๐ ตารางเมตร	จำนวน	๑	หลัง
๑๓. โรงเพาะฟัก ขนาด ๒๘๐ ตารางเมตร	จำนวน	๑	หลัง
๑๔. โรงไฟฟ้าพร้อมเครื่องกำเนิด ขนาด ๑๒ ตารางเมตร	จำนวน	๑	หลัง
๑๕. บ่อซีเมนต์ ขนาด ๕๐ ตรม. และหลังคาคลุมบ่อ	จำนวน	๔๐	บ่อ
๑๖. บ่อคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาด ๔๐๐ ตารางเมตร	จำนวน	๘	บ่อ
๑๗. ถนนภายในศูนย์ฯ กว้าง ๔ เมตร	ยาว	๒,๕๔๐	เมตร
๑๘. รั้วลวดหนาม	ยาว	๓,๓๒๐	เมตร
๒๐. รางระบายน้ำคอนกรีต กว้าง ๕๐ ซม. สูง ๖๐ ซม.	ยาว	๗๐๐	เมตร
๒๑. บ่อน้ำเสีย ขนาด ๒ ไร่	จำนวน	๑	บ่อ
๒๒. บ่อน้ำดี ขนาด ๕ ไร่	จำนวน	๑	บ่อ
๒๓. ระบบประปาส่งโรงเพาะฟัก	จำนวน	๒	บ่อ
๒๔. บ่อดิน ขนาด ๑ ไร่	จำนวน	๒๑	บ่อ
๒๕. บ่อดิน ขนาด ๒ ไร่	จำนวน	๓	บ่อ
๒๖. ท่อส่งน้ำจากโรงสูบน้ำ ขนาด ๑๕ นิ้ว			

รายชื่อผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครราชสีมาและ
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง	หมายเหตุ
	หัวหน้าสถานีประมงน้ำจืด จังหวัดนครราชสีมา		
๑	นายบรรลือ ลักษณะบุตร	๒๔๙๗ - ๒๕๐๘	
๒	นายไหว ภิญโญ	๒๕๐๘ - ๒๕๑๑	
๓	นายบุญลือ สมบูรณ์วงศ์	๒๕๑๑ - ๒๕๑๔	
๔	นายชนินทร ศรีทองสุข	๒๕๑๔ - ๒๕๑๖	
๕	นายนิตย์ คูเจริญไพศาล	๒๕๑๖ - ๒๕๑๙	
๖	นายพิภพ กมลรัตน์	๒๕๑๙ - ๒๕๒๔	
๗	นายชัยวัฒน์ ปานพรหมมินทร์	๒๕๒๔ - ๒๕๒๕	
๘	นายสืบพงษ์ ฉัตรมาลัย	๒๕๒๕ - ๒๕๒๕	
๙	นายพิทยา เพ็ญนภาภรณ์	๒๕๒๕ - ๒๕๓๐	
๑๐	นายมานิช หงษ์พร้อมญาติ	๒๕๓๐ - ๒๕๓๓	
๑๑	นายบุญช่วย เขาวนัทวี	๒๕๓๓ - ๒๕๔๒	
๑๒	นายโชคชัย ศุภคັນสนีย์	๒๕๔๒ - ๒๕๔๕	
	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและ พัฒนาประมงน้ำจืด นครราชสีมา		
๑	นายโชคชัย ศุภคັນสนีย์	๑๘ ธ.ค. ๒๕๔๕ - ๓๑ มี.ค. ๒๕๔๗	ลาออกตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๔๗
๒	นายธราพันธ์ วัฒนะมหาตม์	๑ มี.ย. ๒๕๔๗ - ๑๘ ส.ค. ๒๕๔๙	
๓	นายชัยศิริ ศิริกุล	๑๘ ส.ค. ๒๕๔๙ - ๑๑ ก.พ. ๒๕๕๑	
๔	นายไชยวัฒน์ รัตนดาตาส	๑๑ ก.พ. ๒๕๕๑ - ๒๙ มี.ค. ๒๕๕๓	
๕	นายเจริญ อุดมการ	๒๙ มี.ค. ๒๕๕๓ - ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๙	
๖	นางสาวสุภาพ สังขไพฑูรย์	๕ มี.ค. ๒๕๖๐ - ปัจจุบัน	

อัตรากำลังข้าราชการ/ลูกจ้างประจำ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างชั่วคราว/จ้างเหมาบริการ

อัตรากำลังข้าราชการ

ตำแหน่ง เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
๑๗๒๕	นางสาวสุภาพ สักขไพฑูรย์	วท.บ. (ประมง) วท.ม. (การจัดการประมง)	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ (นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ)
๑๖๔๘	นางสาววรรณ์ สัตยวงศ์ทิพย์	ศศ.บ. (พัฒนาชุมชน)	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๖๕๑	นางนัยนา ทิมะ	วท.บ. (ประมง)	นักวิชาการประมงชำนาญการ
๑๖๕๒	นายสุขุม ปะทักษิณัง	วท.บ. (ประมง)	นักวิชาการประมงชำนาญการ
๑๖๕๘	นางบานเย็น นวลศรี	ปวส. (ประมง)	เจ้าพนักงานประมงชำนาญงาน

อัตรากำลังลูกจ้างประจำ

ตำแหน่ง เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
๒๐๐๕	นายสุพรรณ แพรงสันเทียะ	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานขับรถยนต์
๒๐๐๙	นายสุบิล สมจิตร	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	พนักงานประมงพื้นฐาน
๒๐๑๐	นางขวัญใจ สมขุนทด	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานพัสดุ
๒๐๑๒	นายประสงค์ สุขกุล	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานรักษาความปลอดภัย
๒๐๑๓	นางนิสดาวรรณ ยะสูงเนิน	ศศ.บ. (ศิลปศาสตร์)	พนักงานการเงินและบัญชี
๒๐๑๗	นายทิว แก้ววงษ์	ประถมศึกษาปีที่ ๔	พนักงานรักษาความปลอดภัย
๒๐๑๘	นายสมมาศ สมขุนทด	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานรักษาความปลอดภัย

อัตรากำลังพนักงานราชการ

ตำแหน่ง เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
๓๒๙๔	นายเกษมศักดิ์ สัตกุล	วท.บ. (การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ)	นักวิชาการประมง
๓๒๙๕	นายรัชชัย โกสนเทียะ	คบ. (เกษตรกรรม)	นักวิชาการประมง
๓๒๙๖	นายถาวร สุธรัตน์	ปวส.(ประมง)	เจ้าพนักงานประมง
๓๒๙๗	น.ส.ยุพพิณ ท้องรองกลาง	ปวช. (พาณิชยกรรม)	เจ้าหน้าที่ธุรการ
๓๒๙๘	นางสาวอมิตตา เล็กบุญญาสิน	ปวส. (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๒๙๙	นางสุปราณี เพ็ชรน้อย	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๐	นางสาวเข็มทอง คมพุดชา	ปวส. (การบัญชี)	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๑	นางฟ้ากันยา แดงวิชัย	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๒	นายทวัฒน์ โนใหม่	มัธยมศึกษาปีที่ ๖	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๓	นายสุรียา แสนศรี	มัธยมศึกษาปีที่ ๖	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๔	นายบุญยงค์ สิทธิดา	ปวส.(เกษตรกรรม)	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๕	นายสมนึก ดวงเงิน	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๖	นายทองสุข ฉิมพาลี	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๗	นายอัชชา พุณณรงค์	มัธยมศึกษาปีที่ ๖	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๑๐	นางอรุณรัตน์ สุธรัตน์	มัธยมศึกษาปีที่ ๖	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๘	นายประเทือง เพ็องสันเทียะ	มัธยมศึกษาปีที่ ๖	พนักงานผู้ช่วยประมง
๓๓๐๙	นายรัชศรี ศรีเมือง	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	พนักงานผู้ช่วยประมง

ลูกจ้างชั่วคราว

งบเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ

ตำแหน่ง เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
	นายจารุวัฒน์ สันกลาง	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	คนงานประมง
	นายอดุลย์ นันท์ขุนทด	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	คนงานประมง
	นางวิภากร แถววงษ์	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	คนงานประมง

จ้างเหมาบริการ
กิจกรรมผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ

ตำแหน่ง เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
	นายธเนศภณ คุ่มไข่น้ำ นางจตุพร แซ่ตัน นายศรารุณี ปานผา	มัธยมศึกษาปีที่ ๖ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ มัธยมศึกษาปีที่ ๓	จ้างขับรถยนต์ จ้างทำความสะอาด จ้างช่วยผลิตพันธุ์ปลา

จ้างเหมาบริการ
กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

ตำแหน่ง เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
	นายพงษ์พันธ์ ไต้งกระโทก	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ บัณฑิต (วาริชศาสตร์)	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

สรุปผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๐

๑. งานธุรการ

ดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณ เช่น การรับ-ส่ง ร่างโต้ตอบและพิมพ์หนังสือราชการ งานวิทยุสื่อสาร การจัดเก็บเอกสาร ตลอดจนติดต่อประสานงานกับกรม สำนัก กอง หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา มีผลการดำเนินการในงานสารบรรณ ดังนี้

งานรับ-ส่งหนังสือราชการและออกคำสั่งศูนย์ฯ

- ลงทะเบียนรับ จำนวน ๒,๐๐๒ ฉบับ
- ลงทะเบียนส่ง จำนวน ๙๔๓ ฉบับ
- ออกคำสั่งศูนย์ฯ จำนวน ๙๓ ฉบับ

๒. งานการเงินและบัญชี

ดำเนินการในด้าน การตรวจสอบใบสำคัญ การเบิกจ่ายเงิน การจัดทำบัญชีและรายงานผลทางการเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และงบกลาง ในระบบ GFMS โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ใบสั่งซื้อ/จ้าง/เช่า (บส ๐๑ และ บส.๐๔) จำนวน ๒๙๓ ฉบับ
๒. วางฎีกาเบิก จำนวน ๕๖๓ ฎีกา (ขบ ๐๑, ขบ ๐๒ และ ขบ ๑๑ จำนวน ๕๐๑ ฉบับ)
๓. รายการบันทึกการจ่ายเงิน (ขจ ๐๕) จำนวน ๒๙๕ ฉบับ
๔. รายการขอเบิกเงินนอกงบประมาณ (ขบ ๐๓) จำนวน ๖๒ ฉบับ
๕. ใบจัดเก็บรายได้ (นส ๐๑) จำนวน ๑๖๗ ฉบับ
๖. ใบนำส่งเงิน (นส ๐๒) จำนวน ๑๖๗ ฉบับ

สำหรับผลการเบิกจ่ายเงินในทุกงาน/โครงการ/กิจกรรม ในปี ๒๕๖๐ มีผลการเบิกจ่ายรวม ๗,๒๕๑,๘๑๗.๕๐ บาท โดยมีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

สรุปการใช้จ่ายเงิน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐
ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

ลำดับ ที่	กิจกรรม	เงินงบประมาณ ที่ได้รับ	ใช้เดือนนี้	ตั้งแต่ต้นปี ถึงสิ้นเดือน	คงเหลือ	คิดเป็น ร้อยละ
๑	เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ					
	- ค่าตอบแทนใช้สอย	๑,๘๐๑,๗๖๐.๐๐	๑๐๓,๖๒๕.๐๐	๑,๘๐๑,๑๘๖.๖๕	๕๗๓.๓๕	๙๙.๙๗
	- ค่าสาธารณูปโภค	๓๑๐,๘๐๐.๐๐	๗๑,๔๔๒.๓๑	๓๐๙,๘๕๙.๙๐	๓๑.๐๘	๙๙.๖๙
	- งบลงทุน	-	-	-	-	-
	รวม	๒,๑๑๒,๕๖๐.๐๐	๒๕๕,๐๖๗.๓๑	๒,๑๑๔,๐๒๘.๘๒	๑,๕๖๖.๔๕	๙๙.๙๓
๒	ตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง					
	- ค่าตอบแทนใช้สอย	๔๙๘,๑๔๑.๖๒	๙,๙๔๐.๐๐	๔๙๘,๑๔๑.๕๑	๐.๑๑	๑๐๐.๐๐
	- ค่าสาธารณูปโภค	๔,๐๓๗.๓๘	-	๔,๐๓๗.๓๘	-	๑๐๐.๐๐
	- งบลงทุน	๖๘,๐๐๐.๐๐	๔๒,๐๐๐.๐๐	๖๘,๐๐๐.๐๐	-	-
	รวม	๑,๖๙๙,๑๗๙.๐๐	๕๒,๙๔๐.๐๐	๑,๖๙๖,๒๓๙.๐๐	๐.๑๑	๑๐๐.๐๐
๓	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้กับเกษตรกรที่เพาะปลูกในพื้นที่เหมาะสม					
	- ค่าตอบแทนใช้สอย	๒๙๓,๘๗๓.๐๐	๓๓,๒๕๘.๐๐	๒๙๓,๘๗๒.๐๐	๐.๙๗	๑๐๐.๐๐
	- ค่าสาธารณูปโภค	-	-	-	-	-
	รวม	๒๙๓,๘๗๓.๐๐	๓๓,๒๕๘.๐๐	๒๙๓,๘๗๒.๐๐	๐.๙๗	๑๐๐.๐๐
๔	บุคลากรภาครัฐด้านประมง					
	- งบบุคลากร	๒,๙๙๑,๑๘๐.๐๐	๒๔๙,๒๖๕.๐๐	๒,๙๙๑,๑๘๐.๐๐	-	๑๐๐.๐๐
	- ค่าตอบแทนใช้สอย	๑๔๒,๐๖๔.๐๐	๑๑,๗๕๖.๐๐	๑๔๑,๐๗๒.๐๐	๙๙.๓๐	๙๙.๓๐
	รวม	๓,๑๓๓,๒๔๔.๐๐	๒๖๑,๐๒๑.๐๐	๓,๑๓๒,๒๒๒.๐๐	๙๙.๓๐	๙๙.๙๗
๕	วิจัยและพัฒนา					
	- ค่าตอบแทนใช้สอย	๑๔๐,๐๐๐.๐๐	๕๒,๓๘๖.๐๐	๑๓๗,๖๑๔.๐๐	๘๑.๐๐	๙๙.๙๔
	- ค่าสาธารณูปโภค	-	-	-	-	-
	รวม	๑๔๐,๐๐๐.๐๐	๕๒,๓๘๖.๐๐	๑๓๗,๖๑๔.๐๐	๘๑.๐๐	๙๙.๙๔
๖	โครงการฝ่ายหัวหน้า จังหวัดศรีสะเกษ					
	- ค่าตอบแทนใช้สอย	๗๐,๐๐๐.๐๐	-	๗๐,๐๐๐.๐๐	-	๑๐๐.๐๐
	- ค่าสาธารณูปโภค	-	-	-	-	-
	รวม	๗๐,๐๐๐.๐๐	-	๗๐,๐๐๐.๐๐	-	๑๐๐.๐๐
	รวมเงินงบประมาณ	๖,๓๑๙,๘๕๖.๐๐	๕๗๓,๖๗๒.๓๑	๖,๓๑๗,๒๘๓.๔๗	๒,๕๙๗.๕๓	๙๙.๙๖
๗	เงินทุนหมุนเวียน					
	- งบบุคลากร	๓๓๐,๘๔๐.๐๐	๒๗,๕๗๐.๐๐	๓๓๐,๘๔๐.๐๐	-	๑๐๐.๐๐
	- ค่าตอบแทนใช้สอย	๕๒๘,๕๒๕.๐๐	๒๕,๕๘๔.๙๐	๕๒๘,๕๑๔.๑๐	๑๐.๒๗	๑๐๐.๐๐
	- ค่าสาธารณูปโภค	๗๕,๒๐๕.๐๐	๒,๔๖๔.๒๒	๗๕,๒๐๔.๗๘	๐.๗๐	๑๐๐.๐๐
	- งบลงทุน	-	-	-	-	-
	รวมเงินนอกงบประมาณ	๙๓๔,๕๗๐.๐๐	๕๕,๖๑๘.๑๒	๙๓๔,๕๕๔.๘๘	๑๐.๙๗	๑๐๐.๐๐
	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๗,๒๕๔,๔๒๖.๐๐	๖๒๙,๒๙๐.๔๓	๗,๒๕๑,๘๓๕.๕๐	๒,๖๐๘.๕๐	๙๙.๙๖

๓. กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ

กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ เป็นภารกิจหลักของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด นครราชสีมาภารกิจหนึ่ง โดยการผลิตพันธุ์ปลาเพื่อนำไปปล่อยในแหล่งน้ำสาธารณะเพื่อให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ การสนับสนุนพันธุ์ปลาให้กับส่วนราชการ และการให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด โดยมีผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ดังนี้

การผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ

ศูนย์ฯ มีเป้าหมายในการผลิตพันธุ์ปลา ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ รวม ๑๖,๒๐๐,๐๐๐ ตัว ซึ่งสามารถดำเนินการผลิตได้ ๑๗,๑๕๐,๐๐๐ ตัว และได้มอบพันธุ์ปลาดังกล่าวให้กับสำนักงานประมงจังหวัด นครราชสีมา หมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการต่างๆ นำไปปล่อยในแหล่งน้ำสาธารณะจำนวน ๒๘๐ แห่ง โดยมีชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่ผลิตได้ ดังนี้

ลำดับที่	ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ	การดำเนินงาน		
		แผน (ตัว)	ผล (ตัว)	ผล (ร้อยละ)
๑	ปลาตะเพียนขาว	๙,๒๗๐,๐๐๐	๑๐,๒๗๓,๐๐๐	๑๑๐.๘๒
๒	ปลายี่สกเทศ	๔,๓๐๐,๐๐๐	๓,๖๕๐,๐๐๐	๘๔.๘๘
๓	ปลาไน	๕๐๐,๐๐๐	๗๑๐,๐๐๐	๑๔๒.๐๐
๔	ปลานิล	๕๐,๐๐๐	๑๔๙,๐๐๐	๒๙๘.๐๐
๕	ปลานวลจันทร์เทศ	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๑๙๕,๐๐๐	๙๙.๕๘
๖	ปลาดุกอุย	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๗	ปลาตะเพียนทอง	๗๐๐,๐๐๐	๙๙๓,๐๐๐	๑๔๑.๘๕
๘	กบนา	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
รวม		๑๖,๒๐๐,๐๐๐	๑๗,๑๕๐,๐๐๐	๑๐๕.๘๖

๔. กิจกรรมประเมินสถานภาพทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำจืด

หลักการและเหตุผล

ผลผลิตปลาน้ำจืดที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งที่มีความสำคัญกับชุมชน เช่น แหล่งน้ำขนาดใหญ่หรืออ่างเก็บน้ำ แม่น้ำสายหลัก ทำนบปลา สระน้ำ ห้วยและหนองบึงต่างๆ ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรประมงอันมีค่าที่ก่อให้เกิดแหล่งอาหารโปรตีน ก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ในภาคประมงสำหรับชุมชน โดยเฉพาะชุมชนในชนบท เมื่อประเทศไทยได้มีการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมส่งผลให้ทรัพยากรประมงที่มีในแหล่งน้ำธรรมชาติได้ถูกนำขึ้นมาใช้ประโยชน์มากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อการบริโภคสัตว์น้ำ ของประชากรของประเทศที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปีจนทำให้ทรัพยากรประมงนั้นมีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ทำให้กรมประมงเล็งเห็นปัญหาและนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา สังกัดกรมประมง มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำจืดอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำตะคอง เพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยใช้กลยุทธ์การ ปล่อยพันธุ์ปลาเพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ รวบรวมพันธุ์ปลาพื้นถิ่น ให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อจะได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำเพื่อจะได้เกิดความหวงแหนและช่วยดูแลแหล่งนั้น อ่างเก็บน้ำเขื่อนลำตะคองเกิดจากการสร้างเขื่อนปิดกั้นแม่น้ำลำตะคองบริเวณ ช่องเขาด่านเสียดและเขาเขื่อนล้น ในเขตพื้นที่ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ทำให้เกิดเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีความยาวของอ่างไปตามแนวลำตะคองเดิมประมาณ ๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ผิวน้ำประมาณ ๒๓,๑๒๕ ไร่ ที่ระดับเก็บกัก ๒๗๗ เมตร (รทก.) พื้นที่อ่างตอนบนมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบและลาดเทลงมาจากทางตัวเขื่อน ทำให้อ่างเก็บน้ำมีพื้นที่ผิวน้ำขณะระดับน้ำสูงสุดและต่ำสุดแตกต่างกันมาก (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๐) วัตถุประสงค์ในการสร้างเขื่อน เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร และกิจกรรมอื่นๆ ได้แก่ การอุปโภคบริโภค ชลประทาน อุตสาหกรรม การประมง และการพักผ่อนหย่อนใจ สำหรับสัตว์น้ำในอ่างเก็บน้ำแห่งนี้ นอกจากเป็นอาหารโปรตีนธรรมชาติ ยังสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ราษฎรที่อาศัยอยู่โดยรอบ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อประเมินผลปริมาณความชุกชุมและความหลากหลายของสัตว์น้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำตะคอง
๒. ประเมินผลจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรงประมง (Catch per unit effort: CPUE) ในพื้นที่ตัวแทนในการศึกษาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา
๓. เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานด้านผลผลิตสัตว์น้ำของอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำตะคอง เพื่อนำมาซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ

วิธีการดำเนินการ

๑. สุ่มตัวอย่างสัตว์น้ำ โดยการวางเครื่องมือข่ายขนาดต่างๆ ใช้ชุดเครื่องมือข่าย ๖ ขนาดช่องตาประกอบด้วย ๒, ๓, ๔, ๕.๕, ๗ และ ๙ เซนติเมตร นำตัวอย่างปลาที่ได้มาจำแนกชนิด ชั่ง-วัดขนาด
๒. ดำเนินการ ๔ ครั้งในรอบปี

ตารางแสดงชนิดและผลจับของเครื่องมือข่าย (กรัม/พื้นที่ข่าย ๑๐๐ ตารางเมตร/คืน) ขนาดช่องตาต่าง ๆ ในอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำตะคอง จากการสุ่มตัวอย่างครั้งที่ ๑- ๔

ชนิดปลา	ขนาดช่องตา (มิลลิเมตร)					
	๒๐	๓๐	๔๐	๕๕	๗๐	๙๐
กตเทีลียง	๐.๐๐	๓.๒๔	๑.๐๑	๐.๔๘	๐.๐๐	๐.๐๐
กระทุงเหว	๙.๕๖	๐.๙๙	๐.๔๙	๐.๐๐	๑.๐๓	๐.๐๐
กระทิง	๐.๐๐	๗.๖๒	๑๖.๑๒	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
กระมัง	๒๐.๓๒	๕๑.๙๑	๑๓๕.๔๐	๑๘๑.๒๖	๖๕.๘๒	๑๗.๑๕
กระสับซิด	๔.๕๘	๔๖.๑๐	๑๘.๑๐	๓๒.๐๘	๐.๐๐	๙.๐๗
กระสับจุด	๑๑.๘๓	๖.๒๘	๓.๔๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
แขยงข้างลาย	๑.๐๘	๒๑.๙๖	๑๐.๓๗	๐.๐๐	๐.๔๖	๑.๖๔
แขยงข้างใบข้าว	๐.๙๗	๒.๘๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ตะเพียนขาว	๒.๐๕	๗.๙๗	๗๘.๙๐	๑๙.๙๖	๔๘.๕๘	๔๑.๔๗
ตะเพียนทราย	๗๒.๖๓	๗๕.๗๖	๖.๖๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ตะเพียนทอง	๐.๖๗	๐.๗๖	๘.๔๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
นวลจันทร์เทศ	๑.๑๙	๓.๙๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
นิล	๐.๐๐	๕.๔๘	๙.๑๑	๕๙.๐๘	๒๘.๒๑	๔๒.๙๓
เนื้ออ่อน	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๖.๔๕	๐.๐๐	๗.๐๒
บุ้ทราย	๑๑.๐๕	๓๐.๓๘	๑๖.๘๙	๘.๓๖	๐.๐๐	๐.๐๐
ปักเป้าจุดแดง	๐.๐๐	๐.๐๐	๑.๑๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
แป้นแก้ว	๑๐๓.๘๘	๖.๘๕	๐.๒๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
สร้อยขาว	๒.๗๖	๑๙๘.๕๓	๗๗.๐๑	๖๔.๘๔	๓.๐๑	๐.๐๐
สร้อยนกเขา	๔.๙๓	๑๘.๐๗	๙.๑๐	๑๔.๖๙	๗.๓๘	๐.๐๐
สร้อยลูกกล้วย	๐.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๒	๐.๐๐	๖.๖๓	๑๐.๗๓
สลาด	๐.๐๐	๐.๘๘	๐.๗๒	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
เสื่อพ่นน้ำ	๑.๐๙	๐.๓๕	๐.๐๐	๒.๘๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ไล่ตันตาขาว	๓๗.๗๒	๓๑๘.๐๐	๗๐.๒๕	๑.๙๔	๐.๐๐	๐.๐๐
หนามหลังครีบบำ	๒๐.๘๔	๔๐.๓๖	๒๔.๕๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
หมอ	๐.๐๐	๑.๙๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๙๔	๐.๐๐
หมอข้างเหยียบ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๖๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
หลด	๑.๗๑	๓.๖๒	๐.๖๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ชีว้าว	๑.๓๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

โครงการประเมินสถานภาพของทรัพยากรสัตว์น้ำในแม่น้ำมูลศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา

๑. สภาพพื้นที่แหล่งน้ำ

แม่น้ำมูล ปัจจุบันชื่อของแม่น้ำสายนี้ สะกด มูล แต่เดิมนั้น ชาวบ้านในท้องถิ่นใช้คำสะกด มูนเป็นภาษาถิ่นหมายถึง สิ่งที่มีค่านำหวงแหน เป็นมรดกของบรรพบุรุษสาสมเก็บไว้ให้มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาตอนใต้ของจังหวัดนครราชสีมา ไหลผ่านจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ บรรจบกับแม่น้ำชี บริเวณบ้านขอนแก่นไม่ยุ่ง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ไหลผ่านอำเภอบึงสามพัน และไหลลงสู่แม่น้ำโขง บริเวณอำเภอลือชัย จังหวัดอุบลราชธานี มีความยาวประมาณ ๗๒๖ กิโลเมตร มีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๗๑,๐๖๑ ตารางกิโลเมตร มีลำน้ำสาขาที่สำคัญได้แก่ ลำตะคอง ลำพระเพลิง ลำปลายมาศ ลำโดมใหญ่ ลำโดมน้อย ลำน้ำเสียว ลำเขบาย ลำเขบก เป็นต้น ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ สองฝั่งเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ลุ่มน้ำมูลมีพื้นที่โดยประมาณ ๔๓-๕๖ ล้านไร่หรือประมาณ ๑๓.๖% ของพื้นที่แหล่งน้ำทั้งประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และบางส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง ได้ดำเนินโครงการประเมินสถานภาพของทรัพยากรสัตว์น้ำในแม่น้ำและแหล่งน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมาดำเนินการประเมินสถานะภาพทรัพยากรสัตว์น้ำในแม่น้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความชุกชุมและความหลากหลายของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ และประเมินผลการจับสัตว์น้ำต่อหน่วยลงแรงประมง (Catch per unit effort :CPUE) เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานด้านผลผลิตสัตว์น้ำของแหล่งน้ำ ความหลากหลายและความชุกชุมของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ รวมถึงโครงสร้างประชาคมปลาในแหล่งน้ำโดยดำเนินการใน ๒ พื้นที่สุ่มสำรวจ และ ๔ ช่วงล่างในรอบปี ดังนี้

๑) จุดสำรวจ

จุดสำรวจที่ ๑ อำเภอมัญจาคีรีจังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำมูลตอนบน มีการใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรมและปศุสัตว์

จุดสำรวจที่ ๒ อำเภอลำทะเมนชัยจังหวัดนครราชสีมาเป็นจุดบรรจบของลำปลายมาศและลำมูลมีการใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรและปศุสัตว์เป็นจำนวนมาก

๒) ช่วงเวลาการสำรวจ

ดำเนินการสำรวจเป็น ๔ เทียวนสำรวจ ดังนี้

เทียวนสำรวจที่ ๑ ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำเดือนมกราคม ๒๕๖๐

เทียวนสำรวจที่ ๒ ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำเดือนมีนาคม ๒๕๖๐

เทียวนสำรวจที่ ๓ ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐

เทียวนสำรวจที่ ๔ ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐

โดยทำการสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำด้วยการใช้เครื่องมือข่ายขนาด ๖ ช่องตา ได้แก่ ๒,๓,๔,๕,๕,๗ และ ๙ เซนติเมตร โดยชุดเครื่องมือข่ายมีความลึก ๑.๕-๒ เมตร นำมาวางเรียงต่อกันเป็นแนวเส้นตรงแบบสุ่มโดยตลอด จุดสำรวจ ๓ ซ้ำ แต่ละซ้ำมี ๖ ช่องตา ทั้งระยะเวลาไว้ประมาณ ๑๒ ชั่วโมง นำตัวอย่างสัตว์น้ำได้จากการทำประมงจำแนกชนิดพร้อมบันทึกค่าความยาวเหยียด TL ด้วยไม้วัดความยาวระดับความละเอียด ๐.๑ เซนติเมตรเป็นรายตัว และชั่งน้ำหนักรายตัวด้วยเครื่องชั่งน้ำหนักที่มีระดับความละเอียด ๐.๑ กรัม และทำการเก็บรักษาตัวอย่างด้วยสารละลายฟอร์มาลิน ความเข้มข้น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ในตัวอย่างที่ไม่สามารถจำแนกได้โดยนำกลับไปดำเนินการในห้องปฏิบัติการด้วยคู่มือของ Rainboth (๑๙๙๖) ต่อไป

๒. ผลการดำเนินงาน

๒.๑ ความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ

จากการศึกษาความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในแม่น้ำมูลในปี พ.ศ.๒๕๖๐ โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยชุดเครื่องมือข่ายขนาดช่องตา ๖ ช่องตา จาก ๒ จุดสำรวจ จำนวน ๔ เทียวจุดสำรวจ พบว่า จุดสำรวจบ้านแท่น อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พบความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำรวมสูงสุด (๔๖ ชนิด) รองมาเป็นจุดสำรวจบ้านสัมฤทธิ์ ต.สัมฤทธิ์ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา (๔๔ ชนิด)

๒.๒ ความชุกชุมของชนิดสัตว์น้ำ

จากการประเมินความชุกชุมของชนิดสัตว์น้ำในแม่น้ำมูล ด้วยชุดเครื่องมือข่าย ๖ ขนาดช่องตา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๐ ถึงเดือน สิงหาคม ๒๕๖๐ จากรอบการเก็บรวบรวมจำนวน ๔ รอบการเก็บข้อมูลพบว่าความชุกชุมของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำมีค่าเฉลี่ยความชุกชุมของชนิดสัตว์น้ำต่อพื้นที่ข่าย ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืน มีค่าอยู่ระหว่าง ๗๙๕.๑๗-๑,๒๐๐.๓๕ กรัมต่อพื้นที่ข่าย ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืน โดยจุดสำรวจบ้านแท่น อ.ชุมพวงมีปริมาณความชุกชุมของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำสูงสุด ๑,๒๐๐.๓๕ กรัมต่อพื้นที่ข่าย ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืนและจุดสำรวจ บ้านสัมฤทธิ์ อ.พิมาย ปริมาณความชุกชุมของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำน้อยที่สุดคือ ๗๙๕.๑๗ กรัมต่อพื้นที่ข่าย ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืน (ตารางที่ ๑) หากพิจารณาจากเทียบการสำรวจซึ่งได้ทำการเก็บข้อมูลจำนวน ๔ เทียวจุดสำรวจ พบว่าสัตว์น้ำมีความชุกชุมของชนิดพันธุ์อยู่ระหว่าง ๑๙๑.๙๗-๘๔๔.๑๖ กรัมต่อพื้นที่ข่าย ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืน โดยในรอบการสำรวจเดือนมกราคม ๒๕๖๐ ค่าความชุกชุมของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำสูงสุด ๘๔๔.๑๖ กรัมต่อพื้นที่ข่าย ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืน และเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ มีค่าต่ำสุด ๑๙๑.๙๗ กรัมต่อพื้นที่ ข่าย ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืน (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๑ ความชุกชุมสัมพัทธ์ของประชาคมในแม่น้ำมูลจากการสุ่มตัวอย่างด้วยชุดเครื่องมือข่ายขนาด ๖ ช่องตาระหว่างเดือน มกราคม ถึง สิงหาคม ๒๕๖๐ หน่วย : กรัมต่อพื้นที่ ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืน

จุดสำรวจ	ขนาดช่องตา(มิลลิเมตร)						ผลจึบรวม
	๒๐	๓๐	๔๐	๕๕	๗๐	๙๐	
๑.บ้านสัมฤทธิ์	๒๘๓.๔	๑๙๗	๑๐๗.๔	๓๐.๘๗	๘๕.๖๐	๙๑.๑๕	๗๙๕.๑๗
๒. บ้านแท่น	๔๔๒.๙	๓๖๔	๑๙๑.๙	๕๕.๙๒	๕๑.๓๖	๙๔.๖๔	๑,๒๐๐.๓๕
เฉลี่ย	๗๒๖.๒๗	๕๖๐.๔๑	๒๙๙.๒๘	๘๖.๗๙	๑๓๖.๙๖	๑๘๕.๗๘	๑๙๙๕.๕๑

ตารางที่ ๒ ความชุกชุมสัมพัทธ์ของประชาคมในแม่น้ำมูลจากการสุ่มตัวอย่างด้วยชุดเครื่องมือข่ายขนาด ๖ ช่องตาระหว่างเดือน มกราคม ถึง สิงหาคม ๒๕๖๐ หน่วย : กรัมต่อพื้นที่ ๑๐๐ ตารางเมตรต่อคืน

เทียวจุดสำรวจ	ขนาดช่องตา(มิลลิเมตร)						ผลจึบรวม
	๒๐	๓๐	๔๐	๕๕	๗๐	๙๐	
มกราคม	๓๘๗.๕๐	๒๔๑.๓๘	๑๑๑.๙๙	๑๔.๑๔	๙.๖๘	๗๙.๔๕	๘๔๔.๑๖
มีนาคม	๑๙๙.๗๗	๑๗๐.๓๔	๙๐.๕๒	๖๒.๕๖	๑๐๐.๓๐	๙๘.๔๗	๗๒๑.๙๗
มิถุนายน	๕๓.๐๗	๘๙.๙๐	๔๑.๗๐	๒.๑๖	๕.๑๕	๐.๐๐	๑๙๑.๙๗
สิงหาคม	๘๕.๙๓	๕๘.๗๙	๕๕.๐๗	๗.๙๓	๒๑.๘๓	๗.๘๖	๒๓๗.๔๑
เฉลี่ย	๗๒๖.๒๗	๕๖๐.๔๑	๒๙๙.๒๘	๘๖.๗๙	๑๓๖.๙๖	๑๘๕.๗๘	๑,๙๙๕.๕๑

๕. กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

รัฐบาลได้ดำเนินการประกาศนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหาร (food safety year) มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ เพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง หรือมีการเลี้ยงที่ถูกสุขอนามัย เป็นต้น กรมประมงจึงมีมาตรการในการพัฒนาระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปราศจากยาปฏิชีวนะในกลุ่มคลอแรมฟินิคอล และไนโตรฟูรานส์ตกค้าง อีกทั้งฟาร์มจะต้องมีระบบการเพาะเลี้ยงที่ถูกสุขอนามัย โดยกรมประมงจะทำการตรวจประเมินและรับรองฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นไปตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย (Safety Level) และมาตรฐานการปฏิบัติทางประมงที่ดี (GAP)

ผลการปฏิบัติงานปี ๒๕๖๐

กิจกรรม	หน่วยวัด	การดำเนินการ		หมายเหตุ
		แผนการปฏิบัติงาน	ผลการปฏิบัติงาน	
๑. ตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	ฟาร์ม	๕๙๐	๖๐๐	
- ฟาร์มเดิมที่ต่ออายุ (GAP) ปลานิล	ฟาร์ม	๓	๓	
- ฟาร์มเดิมที่ต่ออายุ (Safety level)	ฟาร์ม	๓๓	๓๑	
- ฟาร์มใหม่ (GAP) ปลาอื่นๆ	ฟาร์ม	๖	๖	
- ฟาร์มใหม่ (GAP) สัตว์น้ำอื่นๆ	ฟาร์ม	๑๑๐	๑๑๐	
- ฟาร์มใหม่ (Safety level)	ฟาร์ม	๘๘	๙๕	
- ฟาร์มใหม่ (GAP) ปลานิล	ฟาร์ม	๕	๕	
- ตรวจติดตามฟาร์มเดิม	ฟาร์ม	๔๓๓	๔๔๕	
๒. รับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	ฟาร์ม	๑๕๖	๑๕๖	
- ฟาร์มต่ออายุ (Safety level)	ฟาร์ม	๓๑	๓๑	
- ฟาร์มใหม่ (GAP) ปลาอื่นๆ	ฟาร์ม	๖	๖	
- ฟาร์มใหม่ (Safety level)	ฟาร์ม	๑๑๐	๑๑๐	
- ฟาร์มต่ออายุ (GAP) ปลานิล	ฟาร์ม	๔	๔	
- ฟาร์มใหม่ (GAP) ปลานิล	ฟาร์ม	๕	๕	
๓. ตรวจวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตจากฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	ตัวอย่าง	๘๘๕	๙๙๙	

๖. โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ได้ดำเนินโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ โดยได้ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ ๓ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมผลิตลูกปลานิลคุณภาพ

๑.๑ การพัฒนาศูนย์หลักผลิตลูกปลานิลคุณภาพ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมาได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาและเพาะพันธุ์ลูกปลานิลให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งปัจจุบันศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตลูกพันธุ์ปลานิลให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยปรับปรุงและพัฒนาบ่อเพาะพันธุ์ จัดเตรียมพ่อแม่พันธุ์ปลานิลไว้ใช้ในการเพาะพันธุ์ ขยายบ่อเพาะพันธุ์ปลานิล เพิ่มจำนวนกระชังในการอนุบาลลูกปลานิลในบ่อดินและปรับปรุงระบบการอนุบาลลูกปลานิลในบ่อดิน เพื่อให้สามารถผลิตลูกพันธุ์ปลานิลคุณภาพได้เพิ่มขึ้นให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเดิมศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมาสามารถผลิตลูกพันธุ์ปลานิลได้ประมาณปีละ ๔,๐๐๐,๐๐๐ ตัว ดังนั้นเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตลูกพันธุ์ปลานิลให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรและสนับสนุนลูกพันธุ์ปลานิลคุณภาพแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญใน ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา จึงได้ดำเนินการขยายและปรับปรุงระบบการผลิตลูกพันธุ์ปลานิลอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ การผลิตลูกพันธุ์ปลานิลคุณภาพแจกจ่ายให้แก่เกษตรกร

ศูนย์ฯ ได้ผลิตลูกพันธุ์ปลานิลแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๐ รายๆ ละ ๖,๐๐๐ ตัว รวม ๒๔๐,๐๐๐ ตัว และได้ดำเนินการเก็บข้อมูลการเลี้ยง ผลิตผล รายได้ก่อน-หลังเข้าร่วมโครงการฯ

๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการเลี้ยง ดำเนินการ ๔ กิจกรรมดังนี้

๒.๑ ให้คำแนะนำการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรก่อนเลี้ยง และระหว่างเลี้ยง

ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมบ่อการเลี้ยงปลานิลและ การลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรก่อนเลี้ยง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเตรียมบ่อได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในการเลี้ยงปลาเพื่อให้ลูกปลาที่จะปล่อยมีอัตราการรอดสูงขึ้น การให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป โปรตีนไม่น้อยกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ สลับมือกับการให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป โปรตีนไม่น้อยกว่า ๒๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงปลานิลด้านการลดต้นทุนอาหารปลานิล

๒.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตฟาร์มตัวอย่าง

รายละเอียดกิจกรรม

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมาสนับสนุนปัจจัยการผลิตฟาร์มตัวอย่างด้านการเลี้ยงและแนวทางการเพิ่มผลผลิต ของนางประเทือง คงคำ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล เลขทะเบียนฟาร์ม ๓๐๐๑๐๓๗๔๓๐ มาตรฐานฟาร์ม GAP ปี ๒๕๕๘ บ้านเลขที่ ๔๑ บ้านโนนประตู่ หมู่ ๗ ตำบลบ้านเหลื่อม อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา มีรายการ ดังนี้

๑. เนื้อวานโพลีเอสเตอร์ลินด้าย ๓๘๐/๑๕๑๕ ขนาดช่องตา ๓ เซนติเมตร	จำนวน ๒๐ กิโลกรัม
๒. เชือกโพลี ขนาด ๘ มิลลิเมตร	จำนวน ๑๐ กิโลกรัม
๓. ลูกกระสง	จำนวน ๒๓ ลูก
๔. ตะกั่ว	จำนวน ๘ กิโลกรัม

แนวทางลดต้นทุน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ได้สนับสนุนปัจจัยตั้งรายการข้างต้นแก่นางประเทือง คงคำ เพื่อนำไปทำวนลากลูกปลานิลในบ่ออนุบาลย้ายลงบ่อเลี้ยง โดยวิธีการเลี้ยงของนางประเทือง คงคำ จะทำการอนุบาลลูกปลานิล ขนาด ๒ - ๓ เซนติเมตร อัตราปล่อย ๑๐,๐๐๐ ตัว/ไร่ นาน ๒ - ๓ เดือน จะได้ลูกปลานิล ขนาด ๑๐ - ๑๕ ตัว/กก. จึงย้ายลงบ่อเลี้ยง อัตราปล่อย ๒,๕๐๐ ตัว/ไร่ เลี้ยงต่อประมาณ ๔ - ๕ เดือน จึงจับผลผลิตปลานิลจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง ซึ่งวิธีการเลี้ยงปลานิลของนางประเทือง คงคำ มีข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

ข้อดี

๑. ทราบจำนวนปลานิลที่ปล่อยแน่นอนสามารถควบคุมปริมาณการให้อาหารได้
๒. มีอัตราการรอดสูงกว่าการปล่อยลูกปลานิล ขนาด ๒ - ๓ เซนติเมตร ที่ไม่มีการอนุบาลและเพิ่มผลผลิต/ไร่
๓. ลดต้นทุนการซื้อลูกพันธุ์ปลานิล ซึ่งลูกปลานิล ขนาด ๑๐ - ๑๕ ตัว/กก. ราคาตัวละ ๕ - ๑๒ บาท

๓.ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปลานิล

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ได้ดำเนินการแจกคู่มือการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลที่เข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่อำเภอบ้านเหลื่อม จำนวน ๕๓ ราย และอำเภอโนนสูง จำนวน ๑๔ ราย เพื่อให้เกษตรกรนำไปศึกษาและปรับใช้กับการเลี้ยงปลานิลในฟาร์มของตน

ผลการปฏิบัติงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ
ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน – ผล	รวมแผน
๑.ผลิตลูกพันธุ์ปลานิลคุณภาพ			
๑.๑ ผลิตลูกพันธุ์ปลานิลคุณภาพแจกจ่ายให้เกษตรกร	พันธุ์ตัว	แผน	๒๔๐
		ผล	๒๔๐
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพและการเพิ่มผลผลิตผล			
๒.๑ให้คำแนะนำการเพิ่มผลผลิตปลานิลของเกษตรกรก่อนเลี้ยง	ราย	แผน	๔๐
		ผล	๔๐
๒.๒ให้คำแนะนำการเพิ่มผลผลิตปลานิลของเกษตรกรระหว่างเลี้ยง	ราย	แผน	๔๐
		ผล	๔๐
๒.๓เก็บข้อมูลผลผลิตปลานิลของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ	ครั้ง	แผน	๔๐
		ผล	๔๐
๒.๔ สนับสนุนปัจจัยการผลิตฟาร์มตัวอย่างด้านการเพิ่มผลผลิต	ฟาร์ม	แผน	๑
		ผล	๑
๒.๕ ผลิตจุลินทรีย์หมักเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล	ราย	แผน	๔๐
			๔๐
๒.๖ ติดตามเก็บข้อมูลต้นทุนการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการฯ ปี ๒๕๕๘	ฟาร์ม	แผน	๖๗
		ผล	๖๗
๓.ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปลานิล			
๓.๑แจกจ่ายคู่มือ/ ให้คำแนะนำการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล	เล่ม	แผน	๔๐
		ผล	๔๐

๗. งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้งและพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ

งบเงินทุนหมุนเวียนฯ เป็นกิจกรรมที่กรมประมงได้จัดสรรเงินนอกงบประมาณให้กับหน่วยงานย่อยที่มีหน้าที่ในการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำของกรมฯ ให้ทำการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจำหน่ายให้กับเกษตรกรโดยทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งซื้อพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสม และยังเป็นการควบคุมราคาลูกพันธุ์สัตว์น้ำของฟาร์มเอกชน รวมถึงเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรประกอบอาชีพในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อบริโภคในครัวเรือนหรือจำหน่ายเป็นรายได้ซึ่งในปี ๒๕๖๐ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ได้ทำการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืดชนิดต่างๆ จำหน่ายให้กับเกษตรกรทั่วไปในราคาที่กรมประมงกำหนด โดยมีผลการดำเนินการ ดังนี้

การจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำ	หน่วยนับ	แผน	ผล	ผล (ร้อยละ)
จำนวนพันธุ์สัตว์น้ำ	ตัว	๔,๐๙๐,๐๐๐	๔,๓๒๘,๘๕๐	๑๐๕.๘๔
รายได้จากการจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำ	บาท	๑,๐๕๐,๐๐๐	๑,๓๒๒,๙๒๐	๑๒๕.๙๙

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ได้รับแผนการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๔,๐๙๐,๐๐๐ ตัว แผนการจำหน่ายพันธุ์ปลา จำนวน ๑,๐๕๐,๐๐๐ บาท และสามารถผลิตพันธุ์ปลา ชนิดต่างๆ จำหน่ายให้กับเกษตรกร จำนวนทั้งสิ้น ๔,๓๒๘,๘๕๐ ตัว และมีรายได้จากการจำหน่ายสัตว์น้ำ เป็นเงิน ๑,๓๒๒,๙๒๐ บาท

ตารางแสดงการจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำ (ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐)

ชนิดสัตว์น้ำ	ขนาด	ราคาตัวละ (บาท)	จำนวนปลา (ตัว)	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
ปลาดูเพียนขาว	๒-๓ ซม.	๐.๑	๒๑,๐๐๐	๒,๑๐๐.๐๐	
	๓-๕ ซม.	๐.๒	๒๒,๕๐๐	๔,๕๐๐.๐๐	
ปลานิล	๒-๓ ซม.	๐.๑	๒๗๙,๕๐๐	๒๗,๙๕๐.๐๐	
	๓-๕ ซม.	๐.๒	๕๘,๒๐๐	๑๑,๖๔๐.๐๐	
ปลานิลแดง	๒-๓ ซม.	๐.๒	๙,๐๐๐	๑,๘๐๐.๐๐	
	๓-๕ ซม.	๐.๔	๑,๐๐๐	๔๐๐.๐๐	
ปลานิลแปลงเพศ	๒-๓ ซม.	๐.๓	๓,๑๑๗,๙๐๐	๙๓๕,๓๗๐.๐๐	
	๓-๕ ซม.	๐.๕	๖๗,๒๐๐	๓๓,๖๐๐.๐๐	
	๕-๗ ซม.	๐.๘	-	-	
ปลานิลแดงแปลงเพศ	๒-๓ ซม.	๐.๔	๗๒๖,๕๕๐	๒๙๐,๖๒๐.๐๐	
	๓-๕ ซม.	๐.๖	๒๔,๔๐๐	๑๔,๖๔๐.๐๐	
	๕-๗ ซม.	๑	๑๐๐	๑๐๐	
ปลาไน	๒-๓ ซม.	๐.๑	๑,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	
	๓-๕ ซม.	๐.๒	๕๐๐	๑๐๐.๐๐	
รวมทั้งสิ้น			๔,๓๒๘,๘๕๐	๑,๓๒๒,๙๒๐.๐๐	

งานบริการทางด้านวิชาการและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

การรับบุคคลภายนอกเข้าฝึกงาน

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีบุคคลภายนอกติดต่อขอเข้ารับการฝึกงานที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมง น้ำจืดนครราชสีมา จำนวนหลายคณะซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่เข้ามารับการฝึกงาน เพื่อเป็นการฝึกปฏิบัติจริง และเสริมสร้างประสบการณ์ที่นอกเหนือจากทฤษฎีในหลักสูตร ในช่วงเวลาต่างๆ กัน จำนวน ๕ สถาบัน รวมทั้งสิ้น ๑๖ คน ดังนี้

ลำดับ	สถาบัน	ระดับการศึกษา	ระยะเวลา	จำนวน (คน)
๑	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปริญญาตรี	๑ ก.พ. - ๑๗ มี.ค.๖๐	๕
๒	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร	ปริญญาตรี	๑ มิ.ย. - ๒๑ ก.ค.๖๐	๓
๓	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ปริญญาตรี	๑ มิ.ย. - ๒๑ ก.ค.๖๐	๒
๔	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี	ปริญญาตรี	๕ มิ.ย. - ๓ ส.ค.๖๐	๓
๕	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	ปริญญาตรี	๓-๒๘ ก.ค. ๖๐	๓
รวม				๑๖

ภาคผนวก

อาคารสำนักงาน

ภาพผนวกที่ ๑ บริเวณศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านประมง

บริเวณโรงเพาะฟัก

ห้องจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำ

ห้องปฏิบัติการ

ภาพผนวกที่ ๒ ภาพกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ

รวบรวมน้ำจืดจากชุดเครื่องมือข่ายขนาด

๖ ช่องตา

จำแนกชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ

จำแนกชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ แยกชนิดสัตว์น้ำที่ติดเครื่องมือข่ายแต่ละช่องตา

ภาพผนวกที่ ๓ การปฏิบัติงานกิจกรรมประเมินสถานภาพทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ

ภาพผนวกที่ ๔ กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

ภาพผนวกที่ ๕ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (โซนนิ่ง)